

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 17. januarija 1902.

List 3.

Presvetemu Imenu Jezus.

Najslajše Ime,
Preslavljaljaj srce:
Češčeno, na veke češčeno!
Od rajskih duhov
In zemskih rodov
Na veke mi bodi slavljeno!

Ti svit vseh imen,
Ljubezni plamen
V vseh srcih človeških užigaš;
Da k tebi hite,
Ki tukaj ihte —
Vse k sebi v nebesa mi dvigaš.

Ti rajska radost,
Ki večna Modrost
Te nebu je, zemlji odbrala.
Vir blaženih nad,
Neskončni zaklad
S tem nebu in zemlji je dala.

Bivalcem neba
In deci solza
Ah slajšega ni ga imena.
Duhovi temé
Pred Tabo beže,
Vpogibajo Tebi kolena.

Glej tvoje Ime,
O Jezus! kleče
Tu v prahu ponižno preslavljam.
Dodeli da kdaj,
Ko pridem tja v raj —
To slavo na veke ponavljam.

Radoslav Silvester.

Mladinina bisernica.*)

(Dalje.)

XXVII.

Čistost, sad delalnosti.

Izkušinja ni še raje potrdila kakega pregovora od tega, ki pravi, da je lenoba vseh grdob grdoba. Brezdelje je pa še prav poseben studenec nečistim pregreham. Duh, po naravi delalen, nikoli ne počiva. Ako ga pustiš brez dela, poišče si ga sam, a zaide ob tem skoraj vselej s prave poti; počutnosti propade, ta ga pa potegne seboj v blato. Duša se z blatom napolni in iz nje se dvigajo, kakor iz stoječe, usmrjene vode strupeni duhovi in sopari.

Marljivo delo in napor, v pravem redu in v pravi meri, ohrani dušo čisto. Tvoj duh naj obdaja čisto ozračje. Misli tvoje naj se sučejo krog dela in namena, ki ga ima tvoje delo. Ako stremi tvoj duh po takem edinostnem namenu, potem je svetilnik tvoji volji, da se brez spodtikljeja bližaš svojemu namenu. Seveda zatajevanja zahteva taka marljivost, ki skuša uporabiti vsak trenutek. Tvoje zatajevanje pa mora nastopiti, kakor hitro se pojavi izkušnja; le tako se ogneš globokemu padcu. Zato pa opominja sv. Hijeronim, govorec: „Nikdar naj te hudobec ne uloti brez dela.“ Sam je izkusil ta svetnik, kako delo preganja izkušnje. Globoko v puščavi je namreč živel v molitvi, pošteč se in svojo telesnost zatajujoč. A ob vsem tem se ni bil iznebil mesenega poželenja. Ko je videl od vseh strani prihajati zapeljivce, lotil se je tako zopernega in mučnega dela, da ga

*) Gl. »Danica« l. 1901, str. 396.

je zamogla do konca vzdržavati res le krščena volja, kakor je bila to prav njegova. In radosten je slednjič vskliknil: „Kako hvaležen sem ti, o Bog, da mi je trdo delo pripomoglo k zaželjeni tolažbi in k zaželenemu miru.“

Moli torej, mladenič, beri, piši, loti se kateregakoli dela. Opravljaj vestno stanovske dolžnosti, poskusi izkoristiti talente, ki ti jih je dal Bog kakor že koli. Vsa tvoja častiželjnost naj bo ta, da se trudiš postati kedaj tolažba sv. cerkvi, podpora bližnjiku, veselje starišem, prav zelo vporaben ud človeške družbe. Vsa tvoja častiželjnost bodi ta, da častno izpolniš nalogo v onem stanu, v katerega te pokliče Gospod.

*

Kakor nežna cvetka se je razvijal Ivan Berhans iz Brabanta. „Njegov obraz je bil“, tako beremo, „poln milobe, njegovo kretanje tako prikupljivo, da so se oglašali pri njegovih stariših, priprostih meščanih, velikrat plemenite rodovine in je prosile, naj jim puste na dom tega zemeljskega angelja“. V zapisnikih odličnega duhovnik Emerika beremo o njem zapisano to-le: „Ivan je bil kakor angelj. Čistost mu je gorela iz obraza. Kdor ga je poznal in govoril z njim, moral je priznati, da je v njem cel čednostni zaklad.“ Njegovi součenci in pa učitelji, ki so ga dobro umevali, so priznavali, da Ivan niti po imenu ni poznal pregreh, v katere radi zaidejo dečki njegove dobe. Da si ohrani čistost, bežal je kakor pred kugo pred mladeniči, vdanimi nečistim pregreham. Z vsakim je sicer občeval prijazno in priprosto, a z nobenim ni stopil v posebno prijateljsko zvezo. V besedah je bil štedljiv; v prostem času je molil in obiskoval cerkve. Šestnajst in pol leta star je stopil v red Tovarištva Jezusovega v mestu Méheln. Poslan v Rim, da se tam dalje izobrazuje, je končal svoje življenje dvaindvajset let in nekaj mesecev star. Nobene posebnosti sicer ni bilo na njem, toda odlikovali ste ga silna prijaznost do vsacega in najstrožeja natančnost. Vse redovne predpise, ves dnevni red je izpolnoval tako natančno, da so se mu sploh čudili. Ljubil je pa tudi svoje redovne postave tako, da si jih je prosil prinesiti celo na smrtno postelj. Vzel je knjižico redovnih pravil v roko, zraven še križ in rožni venec in rekel: „S temi tremi stvarmi v rokah — rad umrjem.“ Ob teh besedah je rožni venec ovil krog križa in oboje položil na knjižico hišnih postav. Med njegovimi trdnimi sklepi, katere je izvrševal točno in brez prenehanja, je važen zlasti oni, ki naj bi bil v čislih vsakemu mladeniču: „Ničesar naj

se ne ogibam tako močno, kakor lenobe, žalobnosti in prevelike zaupljivosti“ in: „Izveličanja si nisem gotov, ako ne bom vneto in otročeje častil Marijo Devico.“ To je zapisano pustil. Vsakemu mladeniču pač zlata svéta oba!

* * *

Da, ljubljani mladenič, ničesar se ti ni tako skrbno ogibati, nego lenobe. Delanost, ki smo jo Stvarniku dolžni, to je najboljšo orožje, da se ubranimo izkušnjav in jih tudi premagamo. Le vprašaj svetnikov, ki so v puščavah živeli delu in molitvi, oni ti povedo to isto.

(Dalje pride.)

L. P.

Posvečeno rokodelstvo.

1. Sv. Jožef, rednik Jezusov, tesar.

Sv. Jožef je bil, kakor nam pripoveduje sv. evangelijski, iz rodu kralja Davida. Blišč Davidovega kraljevega rodu pa je s časom stoletij ugasnil; njegovi nasledniki so bili pozabljeni ter so obubožali tako, da so si morali z delom rok služiti kruha. Tako ubog je bil tudi Jakob in je zato dal svojega sina Jožefa se izučiti tesarstva.

Iz življenja sv. Jožefa vemo le malo, a to malo nam zadostuje popolnoma, da ga zato visoko častimo. Sv. pismo namreč ga imenuje pravičnega moža, ali kakor sv. Jeronim pravi: „Moža, kateri poseda vse kreposti v najvišji meri.“ In najboljšo spričevalo njegove svetosti in všečnosti Božje je, da je bil po Gospodu izvoljen ženin nevesti sv. Duha, ter priča in varuh devišva Božje Matere. Pestoval je v svojem naročji otroka izveličanja, včlovečenega Sina Božjega ter ga redil; saj je Božji sin Jezus pred svetom veljal kot sin ubogega tesarja.

Katoliška cerkev praznuje zaroko teh dveh tako vzvišenih in čistih src kakor dan veselja dne 23. januarija vsacega leta in uči, da sta ona dva varovala tisto deviško čistost, katero sta pred zaroko Bogu obljubila. Tje merijo že besede presvete Device pri angeljevem oznanjenju: „Kako se to zgodi, ko moža ne spoznam?“ akoravno je bila že z Jožefom zaročena. — In Marija je spočela Sinu Najvišjega od svetega Duha. Kmalo potem je potovala v gore k svoji teti Elizabeti, nad katero se je po nadangeljevem naznanilu zgodil tudi čudež.

Jožefu se prikaže v spanju nadangelj Gospodov in mu reče: Jožef, sin Davidov! ne boj

se vzeti Marije svoje žene; kajti od sv. Duha je, kar je v njej rojeno. Rodila bo sina, kateremu daj ime Jezus; kajti on odreši svoje ljudstvo od greha. Zdaj se Jožefu srce razveseli, da Boga slavi in hvali, Marijo pa časti kot nevesto sv. Duha in Mater iskreno zažele: ega Odrešenika sveta in se presrečnega šteje, da sme biti Njej varuh in služabnik.

Ko se približa čas rojstva Kristovega, pride od cesarja Avgusta povelje, da naj se popiše ves svet. Jožef in Marija gresta tedaj iz mesta Nazareta v Davidovo mesto Betlehem k popisovanju. Tako je dopustil Gospod izpolnitev prorokovanja, da bo Izveličar v Betlehemu rojen. Zavaljo gnječe ljudi ne moreta Jožef in Marija nikjer prenočišča najti. Gresta torej ven iz mesta, kjer dobita prenočišče v votlini, ki je pastirjem bila za živinsko stajo. Tukaj rodi Marija Sinu Božjega, Odrešenika sveta. — Kdo zamore popisati Jožefovo razplamenelo pobožnost, njegovo tiho zamaknjeno čiščenje, njegovo neizmerno tolažbo in veselje, ko zagleda v človeškem mesu rojenega Izveličarja sveta in ga sme v naročje vzeti in moliti. Marija povije Dete v plenice in je položi v jasli. A Jožef, kakor pripoveduje pobožna pravljica, je zavije v plašč, da bi je varoval mraza. — In zopet kako novo veselje, ko prihite pastirji v hlev in pripovedujejo, kaj so zunaj na polju videli, slišali ter ob enem pokleknejo pred jasli, da molijo novorojenega Izveličarja sveta. „O čudo povikšanja, o neprimerljiva čast za Jožefa!“ kliče bogoljubni Gerzon. „Mati božja, kraljica nebes, te imenuje svojega Gospoda; včlovečeni sin te imenuje svojega očeta in ti je pokoren!“ Še bolj občudovati pa je nad Jožefom najglobokeja ponižnost ob vseh prevelikih milostih, s katerimi so ga oblagodarila nebesa. Akopram mladika iz starega kraljevega rodu, veseli se vendar svojega, v očeh sveta nizkega stanu, in ne pozna druge časti, nego z delom lastnih rok oskrbovati skupne potrebsčine sv. družini.

In zopet novo čudo, novo veselje. Trije Modri iz jutrove dežele, pripeljani po Gospodovi naredbi od zvezde, pridejo novorojenega kralja Judov molit in mu darujejo zlata, kadila in mire. Ko ti odidejo, neseta Marija in Jožef nebeškega otroka v jeruzalemski tempelj, da ga darujeta nebeškemu Očetu, kakor je velela postava. Tukaj se prigodi, da pobožni Simeon razsvitljen po sv. Duhu vsklikne Izveličarja sveta spoznavši: „Zdaj odpusti, o Gospod, svojega služabnika v miru, ker je z lastnimi očmi videl Tvoje izveličanje!“

Iz Jeruzalema se vrne Jožef z Marijo in Detetom v Betlehem; ali tihi pokoj in mirno veselje vživa le malo časa. Kmalu potrka trpljenje na duri. Grozoviti kralj Herod, po nepovrnitvi Modrih silno razkačen in v svoji navadni sumnji potrjen, sklene Dete najti in grozovito umoriti. Tedaj pa se prikaže angelj Gospodov Jožefu v spanji rekoč: „Vstani, vzemi Dete in njegovo Mater in beži v Egipet, in bodi tam, dokler ti ne porečem.“ Brez zamude torej vstane in brez modrovanja se poda Jožef z Marijo in otrokom Jezusom na silno težavno in nevarno pot, skozi dvesto milj široko peščeno puščavo, brez vodnika in brez upanja kakega zaslužka. Vender sta vse trpljenje in pomanjkanje Jožef in Marija potrpežljivo prenašala; vsaj sta nosila Jezusa, nju veselje, tolažbo in izveličanje seboj, in angelji božji so ju spremljevali. Kje in koliko časa da je sv. Družina v Egiptu bivala, tega zgodovina ne pove. Stara pobožna pripovedka pravi, da je bivala v Hermopoli, malem mestecu v Tebajdi, in si z delom rok služila kruha.

A po smrti kralja Heroda dobi Jožef po angelju povelje, da naj se vrne v izraelsko deželo. Ko pa pride na izraelsko zemljo, in sliši, da enako hudobni Arhelaj kraljuje v Judeji namesto Heroda, svojega očeta, boji se tje iti, in v spanju od Boga opomnjen, se ogne na Galilejsko in prebiva v mestu Nazaret, rojstnem kraju Jezusove Matere. Tukaj je rasel Jezus in je bil svoji materi in zvestemu redniku v vsem pokoren.

Ko je bil Jezus dvanajst let star, gre s svojimi stariši v Jeruzalem na velikonočni praznik. Po dokončanem prazniku se vrneto Jožef in Marija po potu, ki pelje v Nazaret trdno misleča, da je Jezus med njihovimi sorodniki in tovariši. A, po dnevu hoda, ko se snidejo oboje trume v navadnem prenočišču, Jezusa ne najdeta, zato se vrneto polna strahu v Jeruzalem. Tu ga še le tretji dan najdeta v tempelju sedečega sredi učencikov, je poslušajočega in je povprašujočega, da se vsi čudijo nad njegovim umom in nad njegovimi odgovori. Vrne se z njima v Nazaret, pokoren je njima v vseh rečeh in pomaga Jožefu pri njegovem rokodelstvu. To nam pripoveduje evangelij sv. Marka, ko ga poslušalci čudeči se njegovim naukom povprašujejo? „Ali ni ta tesar, sin Marijin?“

Kako dolgo je sv. Jožef živel, to se ne more natanko določiti. Ker ga sv. pismo pozneje nič več ne omenja, misli se po pravici, da je umrl še pred ženitnino v Kani Galilejski in še pred začetkom očitnega učenja Jezusovega. A

bila mu je druga visoka sreča, da je umrl v naročji Jezusa in Marije z vzdihljejem ljubezni do sv. Matere in z zaupljivim ozirom do Božjega Sina.

To smrt polno veselja in tolažbe slavi cerkev z naslednjimi besedami: „O čez mero blagor tebi presrečnemu, ker sta pri tvoji smrtni postelji čula Jezus in Marija veselega obličja!“ — Zatorej pa tudi verniki sv. Jožefa časte in kličejo na pomoč kakor posebnega priprošnjika umirajočim. Prosijo namreč, da bi jim od svojega božjega rejenca sprosil milost srečne smrti, in njegovo duhovno pričujočnost ob preimenitni in za vso večnost odločilni smrtni uri.

Nadučitelj Peter Gross.

Sv. Anton bodi nam vzgled v občeivanju z brezbožniki.

(17. januarija)

•Odprt grob je njih grlo:
s svojimi jeziki goljufo
ravnajo, gadjji strup je pod
njihovimi ustnicami.
(Rim. 3, 13.)

Sv. Anton puščavnik je živel v onem času, ko se je mnogo prenapetežev ločilo od matere sv. Cerkve. Bili so to Manihejci. Sv. Anton ni hotel nikoli s temi ljudmi občeivati prav zaupljivo. Govoril je le toliko, kolikor je bil primoran, in še takrat je izkušal svoj govor zasukati na njihov grešni razkol.

Tak strah in stud je imel pred Arijanci, da je tudi drugim naročal, naj se krivovercem niti ne bližajo.

Nekega dne so prišli Arijanci k sv. Antonu. Ko jih je spoznal, odvrnil jih je iz svojega samostana rekoč: „Vaši pogovori lahko meni mnogo več škodijo, nego najbolj strupene kače“. Nekoč so začeli Arijanci trositi po Aleksandriji ostudno laž, češ, da je Anton vsprejel njihovo vero. Ko je svetnik izvedel o tej hinavski predrznosti, speklo ga je silno v srcu. Na prošnjo škofov se je podal v Aleksandrijo, nastopil je javno proti Arijancem ter je pobil tako silno, da so neverniki še tisti dan izgubili precej privržencev. Slikal je njihovo sekto kakor najslabšo izmed vseh in zatrjeval, da je antikristova predhodnica. Nasprotno pa je z velikim navdušenjem oznanjeval izveličalni nauk o Sinu božjem in zatrjeval zbranemu ljudstvu: „Nikar se ne družite z Arijanci: kajti celo elementi (prveki) se hudujejo nad njimi in vse stvari izdihujejo radi njihove besnosti. Vidijo namreč, da Jezusa

Krista nič ne cenijo više nego sami same, akoprav je On stvarnik in početnik vseh reči!“

F. S. V.

Pomen samostanov.

(Velikemu sv. Antonu puščavniku za 17. t. m. v spominj.)

Današnja zmedena doba je vsa polna predsodkov. O vsakem količkaj pomembnem pojavu — če je katoliškega značaja — se sumniči, vsakemu se kaj podtika, da le katoliška stvar v javnosti ni neomadeževana. Prav taka se godi s samostani. Svet sodi in govori, da so redovniki ubežniki, ki so se z bali truda in napora, s katerim si mora vsak drug človek služiti vsakdanjega kruha in da so se umaknili v samostanske zidove, da tam v brezskrbnosti žive le — sebi. Laški „Dolce far niente — najsladkeje, če nič dela ni“ — to mislijo, da je samostancem vzor. Tako svet: a resnica pa s cela drugače. Resnica pravi: Redovniki so dobrotniki človeštva. Le nektere kratke črtice temu v pojasnitev.

1.) Redovniki so posebne vrste sredniki med Bogom in ljudmi. Svet živi po geslu: Uživajmo! Zato pravi evangelist: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja.“ (1. Iv. 2.) A ne tako redovniki. Zaobljubili so vedno devištvo, svet se vdaja — poželjenju mesa; redovniki prenašajo radovoljno uboštvo svet hlepi po — bogastvu; vdani in pokorni so svojim duhovnim poglavarjem, svet hoče v svojem napuhu biti — samostojen, neodvisen. Poleg strogega zatajevanja in spokornega življenja pa redovniki tudi molijo, veliko molijo. Molijo za se, a molijo tudi za druge ljudi, pred vsim za one, ki so se porazgubili po različnih potih življenja, zgrešili svoj pravi in edin smoter, za katerega so ustvarjeni; molijo za nje, da bi se skoraj, skoraj povrnil nazaj v Očetovo naročje, k izviru luči in resnice. — Cerkev je mistično telo Kristovo. Mi vsi smo udje tega telesa, Krist pa je glava. In kakor se iz glave razlija takorekoč življenje po vsem telesu, v najmanjši, najneznatnejši ud, tako se blagslov in milosti, za katere prosijo in katere izprosijo redovniki, raztekajo po vsem telesu med vse ude. Zato sadov redovniških molitev niso deležni le redovniki, nego lahko trdimo — človeštvo sploh. — Molitev pravičnikova prodere oblake. Ko bi bilo v Sodomi takrat le nekaj pravičnih, Sodoma bi ne bila pokončana. Zato redovnike ali samostane prav lahko primerjamo s — strelovodom. Kajti le-ti prav gotovo s svojimi pobožnimi vajami in bo-

goljubnim življenjem vplivajo na to, da nas Bog večkrat ne obišče s križi in nadlogami, s katerimi bi nas bil sicer gotovo večkrat kaznoval.

2.) Redovniki so prvi in najbolj go-reči razširjevalci katoliške vere. Z obljubami redovnik takorekoč odmre svetu, išče le božjega kraljestva, njemu živi, zanj se žrtvuje. Sam vesel in presrečen, da je našel zavetje resnice, pristanišče miru, želi osrečiti in privedi iz teme nevere, poganstva tudi druge. Ne straši se težav, nevarnostij, smrti: Bog je njegovo plačilo. In s krščanstvom se razvija med prej še tako podivjanimi narodi vse lepo, vse dobro: saj je katoliška cerkev prva in največja kulturna sila v človeštvu. In koliko se je človeštvu v tem oziru zahvaliti redovnikom? O tem govori in razpravlja obširno zgodovina. Koliko je dosegel pogosto en sam svet redovnik, ki je šel s križem v roki med razbrzdane ljudi, spodbujeval je k pokori in poboljšanju! Kolikrat je en sam pobožen mož iz tega ali onega reda vplival na vso svojo dobo, izvršil in učinil prevrat v človeški družbi, da so se narodi zopet zatekli nazaj h Kristu križanemu! A poleg nenravnosti so se v cerkvi sami neredko pojavili razkoli in razpori, ki so žugali utopiti čoln sv. Petra. In zopet je ob takih nevarnih prilikah porabljal Bog priprostih, a bogaboječih menihov, izročil jim v nalogo preosnovno propale družbe in rešitev cerkve. In zopet je izšla po redovnikih zarija prenovljene človeške družbe.

3.) Redovniki — gojitelji prosvete. Samota je mati velikih mož. Zato ni čuda, da so se strokovnjaki v bogoslovnih vedah izpočetka vzgajali le v samostanih. O tem dovolj jasno pričajo imena: Atanazij, Bazilij Veliki, Krizostom, Hieronim, Avguštin, Gregorij Veliki i. dr. Tihe samostanske celice so bile in so najpripravnejši kraj za gojitev prosvete. Koliko so storili za napredek v umetnosti in vedi samo — benediktinci! Zbirali so knjigarne, zakopali se takorekoč v šolski prah, da so rešili človeštvu zaklade grške in rimske kulture. Prepisavali so zastarele rokopise in tako dragocena dela ohranili nam potomcem. A redovniki niso le prepisavali, nego so tudi proizvajali izvirna dela, ki so velikega zgodovinskega pomena. Menih Adon, pozneje nadškof dunajski, je spisal občno zgodovino od stvarjenja sveta pa do svoje dobe. Abbon, menih v samostanu St. Germain, je zložil latinsko pesem; vsebina ji je obleganje Pariza po Normanih. Aymon Akvitanski je spisal zgodovino Frankov. Pomembnejši zgodovinopisci so

nadalje tudi redovniki Vitmar, Glaber, Hermann i. dr. In kako je cvela v srednjem veku po samostanih veda! Sv. Tomo Akvinski, sv. Bonaventura, sv. Bernard — ti in drugi veleumi so bili vsi redovniki. Velikanska zasluga samostanov je tudi, da so z ogromnim trudom in železno vstrajnostjo zbirali velika dela sv. očetov in je izdali. In kaj naj rečemo posebej o jezuitih? Od prvega početka do danes so marljivi kakor čebelice in imajo učenjake, ki so doma v vseh strokah vede.

4.) Skrb redovnikov za časno blaginjo človeštva. Redovniki so bili in so res pravi prijatelji ljudstvu, kajti skrbeli niso le za duhovno, nego tudi za telesno strau človekovo in tako v celoti izpolnovali nauk Izveličarjev: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!“ V dokaz te trditve bi skoro popolnoma zadostovalo ime sv. Vincencija Pavlanskega. Vincencij Pavlanski svojimi usmiljenimi sestrami! Vincencijeve družbe, vzgojevališča, sirotišnice, bolnišnice — koliko lačnih so nasitili in koliko grenkih solz so otrli ti in podobni zavodi ter naprave, to ve sam ljubi Bog. Z mladinsko vzgojo, ki je morda najvažnejše in najbolj človekoljubno delovanje, se pečajo Salezijanci, Uršulinke, šolske sestre i. dr. . . . Če zaman trka sestradani siromak na vrata bogatinov in razkošnežev, ob samostanski porti ne zvoni zastonj. Košček kruha mu je vedno na razpolago . . . Redovnikom se pripisuje več imenitnih iznajdeb. Bertold Schwarz je iznašel smodnik. Prva očala je nosil pobožni samotar Despina. Prvi je gledal na daljnogled angleški franciškan Roger Bakon — —

Vse to je le mal, površen pregled vsestranskega, človekoljubnega delovanja samostanov. Mnogo in neizmerno več ve pripovedati zgodovina, veliko pa je tudi, o čemur ne poroča nobena zemška knjiga, kar je zapisano le v knjigo življenja. Kajti krščansko delati se ne pravi delati s hrupom, z vriščem, ne pravi se delati za čast in slavo. Krščansko delati se pravi delati mirno, tiho, skrito, v duhu ponižnosti. Dovolj je, da vidi Bog. „In Oče, ki je v nebesih, vse obilno poplača.“

S.

Presladko ime Jezus.

(Na praznik »Imena Jezusovega«, letos 19. januarija.)

»Dano mu je bilo ime Jezus.«
(Luk. 2, 21.)

Jezus: to ime je bilo neznano v starem zakonu, da bi se v novem toliko bolj čutila njegova moč. Imenuje se presveto ime, ker je

v nebesih doma in ker ga ima Sin božji. Zato so je pobožni kristijani od nekedaj posebno častili, z njim se pozdravljali, pa se tudi varovali po nepotrebem je izgovarjati. Imenuje se pa tudi ljubeznjivo ime, ker je lastno le njemu ki je zgolj ljubezen. Imenuje se strašno ime, ker je to ime strah vsem zavrženim. Največkrat pa se sliši to ime izgovarjati kot presladko ime. Kako in kedaj pa se razodeva sladkost Jezusovega imena? Moč in sladkost se takrat najbolj spozna, kadar se primerja z grenkostjo, kadar se v grenkosti razodeva njegova moč in sladkost.

Da umejemo sladkost Jezusovega imena in je prav čislamo, moramo prevdariti posamezne grenkosti človeškega življenja, ker tu se razodeva sladkost presvetega imena.

Skoraj slednji korak našega življenja nas prpelje v dotiko z ljudmi, ki tiče v telesnih revah in nadlogah. Kdo je v stanu popisati in naštetih vse telesne nadloge, vse grenkosti človeškega življenja. Vender pri vsem tem nam ni obupati. Jezus je naša sladkost. Če nas tare revščina, Jezus kaže v nebesih očeta, ki skrbi celo za tice pod nebom, za cvetlice na polju; koliko bolj potem še le skrbi za nas, ki smo njegovi otroci. Ako nas obiskujejo bolezni, kličimo z ubožčekom pri Jerihi: „Jezus, sin Davidov, usmili se me.“ Jezus nam prinese pomoči, saj je njegova vsemogočnost sedaj ista, kakor je bila takrat. Če pa je zopet po neumljivih sklepih božje previdnosti dobro za nas, da se v bolezni očiščujemo, le trpimo. Jezus nas tolaži s svojim izgledom in nas podpira v trpljenju, kaže pa nam tudi plačilo za trpljenje, stoječ v zmagoslavju ob robu kamenitega groba z zastavo častitega vstajenja v rokah. Če z njim trpimo, bomo z njim poveljani. Jezusovo ime osladi vsako telesno trpljenje.

Bolj občutljiva je duša človeška za vse dušne nadloge. A tu nismo brez pomoči. Presladko ime Jezus je naša tolažba. Srce se nam morda topi v obupu, maščevanju, toda Jezus nam veleva storiti vse po njegovem izgledu in veleva ponavljati za seboj znano svojo prošnjo na križu: „Oče, v Tvoje roke izročam svojo dušo! Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!“ — Grešna, spačena narava vihti morilni meč nad naše dušo. Nепrestano smo v nevarnosti. Ne obupajmo! Kakor sv. Pavlu, tako govori tudi nam Jezus, vir tolažbe: „Dovolj ti je moja milost.“ (I Kor. 12, 19). Presladko ime Jezus bodi naše pribežališče v vseh izkušnjavah, v vseh britkostih: presladko ime Jezus napolni

našo dušo z nebeškim mirom. Saj prav isti apostol zatrjuje: „Vse zamorem v njem, kateri me močnega dela.“ (Fil. 4, 13.) Kakor je molil Jezus za slabotnega Petra, tako prosi še sedaj in vedno nebeškega Očeta, da ne bi podlegli izkušnjavam. In ako nas je prevladal duh teme, ako nas je zmagal greh, kam naj se zatečemo? Tisti Jezus, ki je odpustil grešni Magdaleni in obrisal solze skesanemu Petru, tisti Jezus prinese tudi dandanes srčno sladkost vsem, kateri zapno gledajo do neba in kličejo vdano njegovo ime.

Kakor pa se grenkost našega življenja pokaže v polni meri v smrtni uri, tako se tudi sladkost Jezusovega imena občuti najbolj v našem zadnjem boju. Svet je umirajočega zapustil in on svet; trpljenja njegovega v tem trenutku ni popisati, ko mu mrzli mrtvaški pot zalije obraz, ko umira njegovo oko. Zapuščen je, a popolnoma ne; ne — on ni zapuščen, ako želi tolažbe. Sv. vera mu vdiha upanje, da daje Jezus vsem moč in pogum, ki kličejo vanj. Z jezikom klicati umirajoči že več ne more, duh njegov pa želi pomoči. In Jezus ga sliši, ga osrčuje: „Jaz sem vstajenje in življenje, kdor v me veruje in zaupa, živel bo, akopram umrje!“ Kake sladkosti se izlivajo iz imena Jezusovega v grenko kupo smrtnih težav. In ako prestane srečno te težave, česa naj se potem boji. Bliža se sodnemu stolu, na katerem sodi presladki Jezus. Upanje, zavest se mu vrne pri pogledu na njega in njegov prestol, upanje se izliva v potrto njegovo srce. Poln zaupanja se zgrudi predenj in sedaj občuti še le prav sladkost presvetega imena.

Vse trpljenje našega življenja, vse smrtne težave izgube svojo grenkost po presladkem Jezusovem imenu. To pa le za tistega, ki je prešinjen sv. vere, krščanskega upanja in božje ljubezni. Zanj velja vedno sv. Pavla rek: Ako je Jezus za nas, kdo je zoper nas? (Rim. 8, 31.)

L. P.

Sv. Kanut.

(19. januarija.)

Sv. Kanut, kralj danski, je moral večkrat od svojih hinavskih dvornikov slišati pohvalo, češ da je najmogočnejši vladar na zemlji, ki ne vlada le čez suho zemljo, ampak tudi čez morje. Pobožnemu kralju je bila ta nespametna hinavščina zelo zoperna.

Nekoč je šel kralj s svojim spremstvom na izprehod. Hodili so ob morju gor in dol. Ko so

ga začeli lizuni zopet hvaliti ter mu kazati velikansko morje, kateremu on gospoduje, stopi Kanut k morju ter zakliče z neko sveto resnobo: „Morje! ker sem jaz tvoj gospodar, zato ti zaukažem, da se mi ne približaš in ne zmočiš mojega telesa.“

Toda morje je takrat uprav naraščalo, vzdigovalo se je vedno više in više, dokler ni morska voda popolnoma premočila kralja Kanuta.

Sedaj pa se vzdigne morju zapovedujoči kralj, obrne se proti svojim strežajem ter jim pravi: „Vi hinavci! pogledjte zdaj svojega kralja, o katerem vedno govorite, da mu je morje podložno in vendar ne more zadržati s svojim ukazom niti kapljice morske vode! Razven Boga ni nikdo mogočen in nihče drug ne zasluži mogočen imenovan biti, nego Oni, kateri je vstvaril vse reči, jih ohranja ter jim vlada.“

F. S. V.

Prokletstva nasledki — strašni.

Čudno je, da se tako rade in tako pogosto izpolnijo želje, katere izrečemo v nepremišljenosti ali v jezi. Nehote moramo priznati pri njih neki višji vpliv. Zdi se nam, kakor da bi imela beseda prokletstva slično moč, kakor jo ima izstreljena krogla, katere ne spravi iz njene smeri nikako kesanje več. Sosebno velja to o preklinjajočih stariših.

Župnik na Nemškem nam priobčuje v svojem popisu med drugim tudi sledečo žalostno dogodbo, ki je bila posledica nepremišljenega prokletstva.

„Ko sem se vračal na svojem potovanju po morju zopet domov,“ piše dotični župnik, „seznanil sem se na ladiji z možem, ki je bil ravnokar s svojim otrokom na neki daljni božji poti. Deček se mi je zdel jako prikupljiv in sem hotel z njim govoriti. Ko njegov oče to opazi, pravi mi, da je deček nem. Bil sem radi tega jako ganjen in sem izrazil svoje sožalje. Ker pa je bil mož zelo zgovoren, vprašam ga za nekaj dôbe tudi, kaj da bi bilo vzrok, da je deček nem.“

Nekaj časa mi noče pravega povedati. Ker pa le še povprašujem po vzroku dečkove nesreče, izpove mi oče žalostno: „Težko mi je povedati, prečastiti, kaka strašna stvar da je to. Moja žena se je proti volji svoje matere poročila z menoj. To je njeno mater tako užalilo, da je v svoji razburjenosti izrekla proti hčeri nesrečne besede: „Torej Ti želim, da bi bili vsi Tvoji otroci nemi!“

„Sedem otrok imam,“ nadaljuje mož in si briše solze, „drug je čvrsteji od drugega; a vseh sedem je nemih.“

Taka je torej prokletstvu moč; sosebno prokletstvu starišev je taka moč.

O pobožnem župniku Alojziju Mass, žl. Fliess-u, se pripoveduje, da je vsled svoje čudodelne moči ozdravil na tisoče ljudij. Kadar pa so pripeljali k njemu kakega reveža, ki je trpel vsled prokletstva, rekel je vedno pomilovalno: „Takih ljudij, ki trpe

vsled prokletstva starišev, ne morem ozdraviti.“

M. K.

Napad v cerkvi „Božjega groba“ v Jeruzalemu.

V cerkvi „Božjega groba“ v Jeruzalemu se je dogodil pred kratkim bogoskrunski napad na katoličane. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, da ima le katoliška cerkev pravico govoriti o strpljivosti, o ljubezni in pravičnosti ter da si druge cerkve le po krivici prilastujejo te pridevke.

Pravico do cerkve „Božjega groba“ imajo rimski katoličani, razkolni, Grki in Armenci in jo oskrbujejo skupno, dasitudi se je v tem oziru že godila rimskim katolikom marsikaka krivica. V novejšem času so posebno razkolni Grki postali precej predrzni in si hočejo prilastiti nekako prednost pred drugimi in gospodstvo. Če ne gre to z zvijačo, rabijo pa tudi silo.

Tako so tudi dne 4. novembra p. l. s krvavim napadom se mislili polastiti nekaj pravic katoličanov, ker jim je poprej spodletelo z zvijačo. Pri tem napadu ima največ na vesti Evtimij, grškorazkolni gvardijan. Zapovedal je svojim menihom, naj ne puste, da bi pometal rimsko-katoliški zakristan stopnjice, ki pripadajo delu rimskih katolikov. A ker se je nato kustos frančiškanom, varuhov Božjega groba, pritožil pri turški vladi in dobil tam tudi svojo pravico, hotel se je Evtimij maščevati.

Ob tretji uri popoldan, ko je katoliški zakristan zopet snažil stopnjice, napadli so ga s kamenjem razkolni Grki, ki so bili prej zasedli vse prostore nad vhodom. A tudi lajiki, ki so prihiteli, so jeli udrihati po frančiškanih s palicami in je s kamenjem pobijati na tla. Grški razkolni menihi so imeli na teh svojih pomolih tudi pripravljen petrolej in polena, da bi je v slučaju zažgali in pometali na frančiškane. Toda poboj je bil že tako takošen, da je dal spričevalo tudi poganu in indijancu, kako nedostojno je bilo to vedenje — in to celo poleg tako svetega kraja.

S krvijo polito in težko ranjene so prenesli v samostan Salvator, ki je bil v trenutku kakor prava bolnišnica. Petnajst so jih morali takoj obvezati, med temi je eden smrtno ranjen in trije težko.

Tako dela brez ljubezni strast. A le v ljubezni je edinost in mir!

—iks—

Rimsko.

Rim, 12. decembra. — Kardinal Martinelli deluje na to, da se kmalu prične obravnava za proglašanje blaženih — ameriških škofov, Friderika Baraga, prvega škofa v Marquette, Mihaela in Josipa Neumann škofa v Philadelphiji, Pa., duhovnika Selos iz reda oo. redemptoristov v New Orleans in sestre Seton, ki je vstanovila v Združenih državah red usmiljenih sester: „Sisters of Charity“. V to potrebne dokumente je kardinal izročil vatikanskemu kolegiju za proglasitev blaženih. — Friderik, Iren ej Baraga se je porodil 29. junija 1797 v gradiču Malavas v župniji Dobrnice na Dolenskem iz Janeza Nepomuka Baraga in matere Marije Katarine Josipe pl. Jenčič. Prva leta mladosti

je prebil v Trebnjem. Šolal se je v Ljubljani, potem pa je odšel na dunajsko vseučilišče, da bi študiral pravo. Od tam se je kmalu povrnil in vstopil v ljubljansko semenišče. Po dveletnem učenju je bil posvečen v mašnika in leta 1824. je pel prvo sv. mašo. Ko je vstopil v duhovski stan, odpovedal se je vsi dedščini in tudi letni dohodnini 600 gld.; vse to pa na korist svoji sestri Amaliji. Prvo duhovsko službo je nastopil v Šmartnem pri Kranju, kjer je spisal proslulo knjigo „Dušna paša“. Nekdo ga je zatožil in že leta 1828 je bil prestavljen v Metliko na Dolensko. 1. decembra se je vkrcał Baraga v Havru proti Ameriki in 31. decembra je došel v New York. Cincinnatski škof Fenwick je Baraga prav prijazno vsprejel. Tu se je Baraga izpopolnjeval v angleščini in se začel učiti tudi indijanskega jezika. Potem je odpotoval na misijonarjenje mej Indijance. Tukaj se je začelo pravo delovanje zaslužnega moža. Vse življenje mu je bilo pravi posnetek apostola Pavla v vseh ozirih. 19. januarija 1868 je mirno v Gospodu zaspal.

Po „Američanskem Slotenci“.

Tajni konzistorij v Vatikanu Na željo sv. očeta se je sešel dne 16. decembra p. l. dopoldne napovedani tajni konzistorij. V dvorani, odločeni v ta namen se zbero ob konzistoriju v Rimu bivajoči kardinali. Prvi dijakon sprejme sv. očeta v predsobi. Oblečenemu v faldo, rochetto in mozzeto poda še rudečo štolo; sv. oče stopi na to, obdan od dvornih monsignorov v dvorano. Kardinali vstanejo in z globokim poklonom pozdravijo namestnika Kristovega. Ko se vsede na baržunasti sedež in prejme od višjega dvorjana konzistorijalne akte in pa besede nagovora (alokucije), govori reditelj konzistoriju običajni „extra omnes“ in na te besede se odstranijo monsignorji. Le papež in prvi njegovi svetovalci ostanejo v dvorani. Prebere se alokucija; njena vsebina se tiče ločitve zakona. Sv. oče pravi na to, da ne more verjeti, da bi se za njegovega pontifikata še zakon napadel, s tem bi se namreč napadla tudi božja postava, ki urejuje zakon; te potave se pa ne sme nihče dotakniti. Potem našteva vse nevarnosti, ki preté vzgoji otrok in mladine in npravnemu zakonskemu življenju. Ločitev zakona bi bila povod najhujšim rodbinskim preprirom in družinskim razdorom, bila bi neizrečena nevarnost za npravno življenje.

Potem se vrši imenovanje v „brevi“ naznanjenih nadškofov in škofov. V naši monarhiji je imenovanih osem. V Lvovu je imenovan Josip Teodorovič, tamošnji kanonik; za Rabo, vodja Pazmanaja na Dunaju, Nikolaj Széchenyi, za Stolni Beligrad semeniški vodja v Budapešti, dr. Julij Varosy; za Ogrsko Sobotico titulirani škof Danitiopolski, dr. Viljem Istran; za Europas namestni posvečeni škof kardinala Schlaucha, hišni prelat dr. Volbenk Raduai; za Gadaro namestni praški škof dr. Francišek Krasl. — Nekdanji opat v Maria-Laach, Benzler je nastavljen za katedralo Metz. — Prejšnji general P. Louis (da Parma) Canali je postal titularni nadškof; edin Neitalijan teh sedmerih titularnih škofov je prejšnji vodja irlandskega kolegija, dr. Kelly, imenovani škof Sydneyu. — V naši monarhiji so postali titularni škofoje trije prelati. Teh 21 imenovanih naslovnih škofov je bilo poprej: 9 namestnih škofov, 8 apostoljskih vikarijev, 1 generalni vikarij, 1 vseučiliški rektor (Washington), 1 mon-

signor (Virili, beneficijat sv. Petra, „Abbraviatore del Parco Maggiore“ in 1 profesor.

Na to se da znamenje z zvončekom in zaklenjena vrata dvorane se odpro. Potem se vrši postulacija za posvečene palije, namenjene metropolitanskim cerkvam v Genovi, Saragosi, Lvovu in Korfu. Sv. oče se poda na to v prestolno dvorano, kjer razdeli med nove cerkvene kneze rochette. Opomniti je treba, da so oni novi škofoje, ki pripadajo duhovnim redovom, mesto rochette prejeli mozetto. Podeli se apostolski blagoslov in tako se konča ta obred. Cerkevni knezi opravijo nato predpisani obisk pri državnem tajniku, kardinalu Rampolli; na to se podajo v cerkev sv. Petra, da opravijo na grobu sv. prvakov apostolov svojo pobožnost.

Po „Kath. Kirchenzeitung“ L. P.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec januarij 1902:
Dobrote preganjanja.

(Namen potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

b) Posebni nameni:

18.) **Sv. Petra stol.** Predstojniki zavodov za mladino. Duhovni in obhajanci.

19.) **Fraznik Imena Jezusovega.** Slovenci in Slovenke. Pobožno izgovarjanje presv. Imena Jezus, Marija in Jožef — naša tolažba v zadnji uri.

20.) **Sv. Fabijan in sv. Sebastijan.** Vrlo napredovanje družbe sv. Mohorja. Gorečnost pridigarjev in izpovednikov.

21.) **Sv. Agneza.** Naša dekleta. Čislanje vednega devilstva. Marijine bratovščine.

22.) **Sv. Vincenčoj.** Naši visokošolci. Mir v krščanskih družinah.

23.) **Zaroka Marije Device.** Slovenske matere. Bolehni duhovniki. Otroška ljubezen do Matere Božje.

24.) **Sv. Timotej.** Nagle in neprevidene smrti: reši nas, o Gospod! Naročniki in čitatelji katoliškega časopisja.

S.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Broa.

Zahvale.

Najprisrčnejšo zahvalo izrekam presv. Svcu Jezusovemu, Marijinemu, sv. Jožefu in sv. Antonu za srečni izid pri izkušnji iz ženskih ročnih del.
Ljubljana.

J. V.

Čast in hvala Bogu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu, štirinajstim pomočnikom in sv. Filomeni za pomoč v moji hudi bolezni. Obljubila sem, da objavim zahvalo, ako bodem uslišana. Tako izpolnujem sedaj svojo dolžnost.

Idrija, 28. decembra 1901.

Marija Šinkovec.

Moji ranjci teti je očitvidno pomagal sv. Anton. Enkrat jim je zdravila izprosil pri Bogu, drugokrat pa — tako so vsaj teta sodili — srečno smrt njihovi sestri. V zadnji bolezni so mi naročili, naj jaz po „Danici“ razglasim to dvakratno pomoč in to dvakratno zahvalo, ker so bili sami namenjeni to storiti. S tem izpolnujem njihovo željo in svojo prevzeto dolžnost.

Begunje.

J. L.